

Inte så lätt att skriva enkelt och begripligt

Rapport från en utbildning för personal inom
offentlig sektor som arbetar
för bättre samhällsinformation

FoU meddelande 2007: 1
SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND FoU

Innehåll

1	<i>Inledning</i>	2
2	<i>Bakgrund</i>	3
3	<i>Samarbetsparter</i>	5
4	<i>Utbildningen</i>	7
4.1	<i>Planering</i>	7
4.2	<i>Genomförande</i>	9
5	<i>Handledarna</i>	13
6	<i>Deltagarna</i>	14
7	<i>Referensgruppen</i>	15
8	<i>Resultat och slutsatser</i>	17
8.1	<i>Kursdeltagarna</i>	18
8.2	<i>Vara folkhögskola</i>	26
8.3	<i>Centrum för lättläst</i>	26
9	<i>Nästa kurs</i>	28
10	<i>Hur ska arbetet med lättillgänglig samhällsinformation fortsätta att utvecklas i Skaraborg ?</i>	29

Bilagor:

1. Sammanfattning av samtal med några av kursdeltagarnas chefer
2. Sammanfattning av kursdeltagarnas utvärdering
3. Exempel på kursdeltagarnas arbeten
  - 3.1 Grästorp
  - 3.2 Skara
  - 3.3 Skara

1 Inledning

Vi lever i ett samhälle som kräver att invånarna kan läsa och förstå skriftlig information. Skrivet material från myndigheter och offentliga aktörer påverkar människors liv. Det har visat sig att upp emot 25 procent av befolkningen har svårt att förstå skriftlig information som samhället producerar. Hela 7 – 8 procent har stora lässvårigheter.

För att en demokrati ska fungera måste medborgarna ha möjlighet att fullt ut delta i samhällslivet. Två dokument som är vägledande för att öka människors delaktighet är *Från patient till medborgare - en nationell handlingsplan för handikappolitiken*, antagen av riksdagen den 31 maj 2000 och *Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik*, antagen av riksdagen den 7 december 2005.

Från patient till medborgare har fokus på handikapperspektivet och på ett samhälle som gör det möjligt för människor med funktionshinder att bli fullt delaktiga i samhällslivet. Statliga myndigheter ska vara tillgängliga för alla före år 2005. Före år 2010 måste också alla kommuner, offentliga miljöer och allmänna transportmedel vara tillgängliga. Myndigheter och departement bör se till att deras information blir tillgänglig för personer med funktionshinder.

Bästa språket har följande mål för den svenska språkpolitiken:

Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige och svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.

Den offentliga svenskan ska vara värdad, enkel och begriplig.

Alla ska ha rätt till ett språk: att utveckla och tillägna sig svenska, att utveckla och använda det egna modersmålet och minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Riksdagen fastslår att det är viktigt att myndigheters texter är lätta att förstå och påpekar att det bör vara en självklarhet för myndigheterna att anpassa sin information till mottagarna.

2 Bakgrund

1996 inleddes ett samarbete mellan Kommunförbundet Skaraborg, Länsbiblioteket i Skaraborg, Studieförbundet Vuxenskolan (SV), Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna (FUB) och Centrum för lättläst. Det syftade till att göra text, både skönlitteratur och facktext, tillgänglig för personer med utvecklingsstörning genom att utbilda så kallade läsombud främst inom omsorgen.

Eftersom betydligt fler har behov av lättillgänglig skriftlig information, så utvecklades samarbetet, och arbetsgruppen "Samhällsinformation till personer med funktionshinder" bildades. I arbetsgruppen ingick kommunerna Falköping, Lidköping, Tibro och Skövde samt Kommunförbundet och Länsbiblioteket. En inventering av kommunal information gjordes. För att inspirera till lättläst information inbjöds lokala tidningar, TV4 och Radio Skaraborg till diskussion.

Man insåg alltmer att förstäelig samhällsinformation inte enbart var en fråga om tillgänglighet för personer med funktionshinder utan en demokratifråga för alla. Kommunförbundet ansökte tillsammans med Regionbibliotek Västra Götaland, Centrum för lättläst och sju kommuner i Skaraborg om medel från Justitiedepartementet för projektet "Lättillgänglig samhällsinformation från kommunen till kommuninvånarna i Skaraborg. Ansökan beviljades och projektet startade hösten 2002. Det övergripande målet var att göra den kommunala informationen mer lättbegriplig. Genom en speciellt upplagd utbildning skulle deltagarna från kommunerna utveckla förmågan att skriva lättläst och samtidigt arbeta fram en eller flera produkter som kunde användas i den egna kommunen.

Erfarenheterna från projektet dokumenterades i en rapport, *FoU – meddelande 2004:2*, och Styrgruppen för Skaraborgssamverkan socialtjänst FoU gav FoU-enheten i uppdrag att planera och genomföra en ny utbildning i att skriva begriplig samhällsinformation.

Arbetsgruppen för tillgänglig samhällsinformation utökades med representanter från Vara Folkhögskola, Västra Götalandsregionens handikappkommitté, Centrum för lättläst och Handikappsamverkan i Västra Götaland. Kontakt togs också med Monica Reichenberg på Göteborgs Universitet för eventuell utvärdering av den planerade utbildningen.

En bit in i planeringsarbetet visade det sig att Västra Götalandsregionens Handikappkommitté och Monica Reichenberg ville avvakta med sin medverkan. Regionbiblioteket ville vara med endast som "observatör".

Till arbetsgruppen knöts två personer, Lena Skogh och Christer Erngren, som deltagit i den tidigare utbildningen. Lena Skogh är nämndsekreterare i tekniska nämnden i Skara och Christer Erngren är kommuninformatör med webbansvar i Lidköping. De deltog i planeringen av och medverkade som handledare under utbildningen.

3 Samarbetsparter

I planeringen ingick Skaraborgssamverkan socialtjänst FoU, kommunerna i Skaraborg, Vara folkhögskola, Centrum för lättläst och Regionbibliotek Västra Götaland.

Skaraborgssamverkan socialtjänst FoU hade huvudansvaret för planering och genomförande av utbildningen.

Centrum för lättläst har ett uppdrag från riksdag och regering att ge ut lättlästa böcker och tidningar och att förmedla kunskap om behoven av lättlästa texter. Genom att delta i lokala och regionala utbildningssatsningar ser man ett sätt att föra ut kunskap och öka medvetenheten om de stora behov som finns.

Centrum för lättläst har deltagit i flera kommunala och regionala utbildningar. I utbildningen 2002 i Skaraborg var man med som expert, föreläsare och bollplank.

Flera kommuner i Skaraborg har deltagit i arbetsgruppen *Samhällsinformation till personer med funktionshinder* och bidrog denna gång i både planeringsarbetet och i att låta kommunal personal arbeta som handledare i utbildningen.

Vara folkhögskola hade kursansvaret. Västra Götalandsregionen är huvudman för folkhögskolan, som har en handikappprofil. Ledningen ställde sig positiv till att folkhögskolan tog på sig ansvaret för att genomföra kursen. Den anser att det är viktigt att det finns kunskaper om hur både den interna och externa informationen ska bli så tillgänglig som möjligt. Ytterligare en aspekt är att öka kunskapen hos den pedagogiska personalen. Att ha en utbildning i att skriva tillgängligt förstärker folkhögskolans profil.

En av lärarna på skolan, Lars Hallberg, blev kursansvarig. Från början skulle han också vara den tredje handledaren, men på grund av ekonomiska orsaker blev det inte så.

Regionbiblioteket har deltagit från början i arbetsgruppen för lättillgänglig samhällsinformation. Redan 1980 började det dåvarande länsbiblioteket i Skaraborg att arbeta med läsning och information till utvecklingsstörda personer. Det arbetet utvecklades till läsombudsverksamheten och till utbildningarna i lätt samhällsinformation.

I den senaste utbildningen var regionbiblioteket med i planeringen, men drog sig ur själva utbildningen, eftersom man ansåg att det ej fanns tid för personalen att delta.

Regionbibliotekets deltagande i samarbetet kan motiveras med att det på många bibliotek i regionen finns hjälpmedel och kunskaper i att hjälpa personer med olika funktionshinder att få tillgång till litteratur och text genom den så kallade Open Media-tekniken.

Göteborgs Universitet har deltagit i tidigare utbildningar med föreläsningar av Monica Reichenberg. Tanken var att hon denna gång skulle följa och utvärdera utbildningen. Tyvärr blev det inte så, men kontakterna finns kvar och möjligheten kvarstår, att universitetet i nästa utbildning kan vara med och utvärdera.

Västra Götalandsregionen har, genom Handikappkommittén, i uppdrag att göra regionens verksamhet och information tillgänglig för alla invånare i regionen. Handikappkommittén är intresserad av att samarbeta i utbildningen av lätt samhällsinformation. Ytterligare en aspekt är att regionen är huvudman för Vara folkhögskola.

4 Utbildningen

4.1 Planering

Under våren 2006 började utbildningen ta form. Kursen skulle löpa över tre månader med fem kursdagar, varav de två första skulle vara i internatsform.

I planeringen ingick två föreläsningar. En inledande föreläsning i *Att skriva enkelt* av Centrum för lättläst och en föreläsning vid fjärde kurstillfället om *Bilden som hjälp för att förstå*. För övrigt skulle kursen innehålla skrivövningar, arbete med egna texter, redovisning och diskussion inom gruppen. Deltagarna skulle arbeta med, och öva på, hur man gör samhällsinformation mer lättläst. De skulle bearbeta texter, egna eller andras, från sitt dagliga arbete. Målet skulle vara att deltagarna i slutet av kursen skulle ha en lättillgänglig text, som de kunde använda i sitt arbete.

Tre handledare skulle ge kursdeltagarna stöd under hela kursen. Handledarna fick gå en tvådagars utbildning i att skriva lättläst på Centrum för lättläst. En referensgrupp bestående av elever på folkhögskolan skulle granska och ge feed-back på kursdeltagarnas texter.

Mellan kurstillfällena skulle kursdeltagarna kunna kommunicera med varandra, handledarna, referensgruppen och kursledningen via FirstClass, en konferensplats på nätet, som tillhandahölls av folkhögskolan. Deltagarantalet beräknades till 24 personer.

Kursen bestod av fem kursdagar fördelat på fyra kurstillfällen. Mellan träffarna skulle deltagarna arbeta på en konferensplats, FirstClass. Där skulle de hålla kontakt med varandra, kursledning, handledare och referensgrupp. De skulle lägga ut sina texter för att få feed-back, synpunkter och råd. Kursledningen skulle använda konferensplatsen för meddelanden och handledarna och referensgruppen kunde ge sina synpunkter där.

I juni 2006 gick inbjudan ut. Den vände sig till sekreterare/protokollskrivare i nämnder och styrelser/kommunala handikappråd, pensionärsråd med flera, utvecklare/motsvarande, informationsansvariga/informatörer inom kommunens alla förvaltningar (ex skola, socialtjänst, teknisk förvaltning, kultur, fritid), webbredaktörer/motsvarande, handläggare/chefer och övrig intresserad personal.

Vid kursstart var 17 deltagare från Falköping, Grästorp, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Mark och Skara anmälda.

I och med att deltagarantalet blev mindre än beräknat fick vissa justeringar göras.Handledarna blev två, istället för planerade tre, och internatet vid första kurstillfället togs bort.

Kursprogram

Tid: Fem dagar under hösten 2006: 13-14 september, 4 oktober, 25 oktober, 22 november

Plats: Vara Folkhögskola

13-14 september (internat)

Föreläsning i att skriva
enkla.
Centrum för lättläst
Skrivövningar
Arbete med egna texter
First Class - introduktion
Träff med referensgruppen

4 oktober

Arbete med egna texter
tillsammans med handledare
Referensgruppen deltar för
att ge respons
Erfarenhetsutbyte kring
texterna, med handledarstöd
på First Class

25 oktober

Föreläsning "Bilden som
hjälp för att förstå
Fortsatt arbete med egna
uppgifter tillsammans med
handledare
Referensgruppen deltar
Erfarenhetsutbyte med
handledarstöd på First Class

22 november

Redovisning av egna
uppgifter
Gemensam utvärdering och
avslutning
Referensgruppen deltar

Litteraturläsning. Diskussion på First Class mellan varje tillfälle

4.2 Genomförande

Utbildningen startade den 13 september 2006 på Vara folkhögskola.

4.2.1 Kursdag 1

Karin Forsell från Centrum för lättläst presenterade grunderna för en lättläst text och varför det behövs lätta texter. Sverige ska vara tillgängligt för alla 2010. Det innebär att alla ska kunna ta del av offentlig skrivelser till exempel. En lätt text ger delaktighet i samhället, medbestämmande, tillgänglighet och demokrati. En svår text riskerar att inte bli läst, ger merarbete och slösar med tid och pengar.

Tänkvärt ur föreläsningen:

Vem ska läsa texten? Vad vill författaren säga med texten? Vilka förkunskaper har läsaren? Börja i början, sluta i slutet, var misstänksam mot orden, undvik bildspråk, använd vardagliga, korta ord, skriv konkret, skriv korta meningar, skriv aktivt, upprepa samma ord. Stilstorleken bör vara 12-14 punkter och radavståndet bör vara 1 ½ . För text på papper använd typsnitt med serifer, det vill säga bokstäver med klack. Serifer är de tvärstreck som avslutar bokstavsstaplarna. Exempel på stil med serifer är *Times new roman*.

För text på webben använd typsnitt utan serifer, det vill säga bokstäver utan klack, till exempel *Arial*.

Skriv med radfall, det vill säga börja en ny mening eller en ny tankegång på en ny rad.

En bild ska stödja texten.

När det gäller siffror skriv till exempel 5 miljoner. Det är lättare att läsa än 5 000 000.

Kursdeltagarna fick efter föreläsningen arbeta i grupper med att skriva om olika texter till lättläst.

Under eftermiddagen presenterade kursledningen kursupplägget och en gruppindelning gjordes. Därefter fick deltagarna börja arbeta med sina egna texter.

Christer Erngren och Lena Skogh gav exempel på hur de arbetade med att göra sina texter lättare – protokoll och webb.

Lättlästa skrivråd från Centrum för lättläst

- skriv kort
- skriv med enkla ord
- skriv huvudsatser
- skriv direkt
- skriv aktivt
- skriv utan bildspråk
- skriv misstänksamt
- skriv konkret
- skriv samma ord
- skriv utan onödiga siffror
- skriv med radfall
- skriv läsbart

4.2.2 Kursdag 2

Arbetspasset med egna texter fortsatte. På eftermiddagen träffade kursdeltagarna referensgruppen, som fick börja ge synpunkter på texterna. Lars Hallberg avslutade dagen med en genomgång av FirstClass, konferensplatsen på nätet.

4.2.3 Kursdag 3

Lars Hallgren inledde med en sammanfattning av vad som hittills hänt och Christer Erngren gjorde en genomgång av lättlästa skrivråd från Centrum för lättläst.

Kursdeltagarna berättade om hur det gått med skrivandet efter förra mötet.

Några reflektioner: Det har varit jobbigt att skriva, man tänker efter mer. Mycket inspirerad när man återkommer till arbetet. Omgivningen har visat viss förvåning, men har i stort sett varit positiv. Det tar tid att skriva enkelt.

FirstClass – konferensplatsen är ganska tom, det har varit dåligt med aktivitet. Brist på tid!

Tre personer har lagt in texter, men det har varit dåligt med respons från övriga kursdeltagare. Referensgruppen har läst de texter som lagts in.

Resten av dagen arbetade deltagarna med egna texter. Referensgruppen fanns stand-by under eftermiddagen.

4.2.4 Kursdag 4

Föreläsningen om bilder fick skjutas upp till ett senare tillfälle efter kursens avslutning.

Kursledningen informerade deltagarna om att de kan skicka in en text på en A4-sida till centrum för lästläst för bedömning. De ska tala om vilken målgrupp texten vänder sig till och var den ska publiceras. Den bearbetade texten redovisas på avslutningsträffen.

En repetition av Centrum för lästlästs lätta skrivregler gjordes.

De kursdeltagare som ville berättade om sin/sina texter och diskuterade dem i helgruppen. Därefter arbetade deltagarna med sina egna texter. Referensgruppen var tillgänglig under eftermiddagen och användes flitigt av kursdeltagarna. Kursdagen avslutades med en sammanfattning av dagen och ett omdöme.

4.2.5 Kursdag 5

Dagen inleddes med en kort sammanfattning av mål och syfte med kursen. Utbildningen är ett led i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken att samhället ska vara tillgängligt för alla 2010, den ska öka kunskapen i att skriva lästläst och kursdeltagarna ska arbeta med eget material. Därefter följde gruppdiskussioner utifrån höstens arbete med redovisning i storgrupp. Några av kursdeltagarna berättade närmare om sitt kursarbete – Karlsborg (webb), Grästorp (broschyr), Skara (broschyr), Mark (webb).

Christer Erngren gav exempel på hur webbsidor kunde göras enklare och mer begripliga med utgångspunkt från Lidköpings kommuns hemsida. Det finns hjälp och vägledning på webben om hur man kan göra sin hemsida tillgänglig och testa den. *Verket för förvaltningsutveckling, VERVA*, har en bra hemsida.

Några råd från Christer:

- en enhetlig struktur på alla sidor
- använd ej tabeller – använd istället CSS-kolumner. CSS - (Cascading Style Sheets) är stilmallar som tillåter både den

som skapar dokument och den som läser dem att använda sin egen stilmall.

- fundera noga igenom vad som ska göras till regelrätt lättläst på hemsidan – hur mycket kan man hålla aktuellt? Vad och hur alltså!

Ett bra exempel på en lättläst webbsida är: <http://www.katrineholm.se/> Katrineholms kommuns hemsida.

Referensgruppen diskuterade med kursdeltagarna och gav sina synpunkter på kursen.

Eda Ekendahl, som följt kursen, redovisade synpunkter från deltagare och chefer.

Diskussionerna under dagen gav idéer och ledning för en ny utbildning.

5 Handledarna

Från början var det meningen att tre handledare skulle medverka. Två personer som deltagit i den föregående "lätt-att-skriva-kursen" skulle handleda kursdeltagarna med sina kunskaper och erfarenheter. De arbetade praktiskt i sina respektive kommuner med webb och olika kommunala skrivelser såsom protokoll, broschyrer, informationsskrifter med mera och kunde dela med sig av sina kunskaper. Den tredje handledaren arbetade på folkhögskolan och hade den pedagogiska kompetensen förutom den direkta kontakten med folkhögskolan.

Eftersom antalet deltagare blev färre än kalkylerat, så fick kostnaderna reduceras och handledaren på folkhögskolan tas bort, vilket inverkar på den pedagogiska helheten.

Handledarnas uppgifter var

- att hålla kontakten med kursdeltagarna
- att vara ett stöd för kursdeltagarna
- att vara kontakt mellan kursdeltagare och kursledning
- ge exempel på att skriva lätt från sitt eget arbete

Under kursens gång kände handledarna att det fanns en önskan, från deltagarna, att få mer "expertkunskaper". Även om det egentligen inte finns någon facit i att skriva "lätt" eller "begripligt" och det enda sättet att få kunskaper är att själv skriva och öva, så kände handledarna ett behov av hjälp från Centrum för lättläst, som ju ändå kan sägas vara "experter på lättläst".

Ulla Bohman erbjöd kursdeltagarna att skicka in en A4-sida text till Centrum för lättläst för bedömning. Elva deltagare skickade in text.

6 Deltagarna

17 deltagare från sju kommuner deltog i kursen. I sitt arbete skriver de protokoll, utredningar, yttranden, brev, trycksaker, hemsidor med mera, som nämndsekreterare, projektadministratör, informatörer och på kanslienheter. Deltagarnas arbetsplatser är inom kommunledning, handikappförvaltning, omsorgsförvaltning, teknisk förvaltning, utbildningsförvaltning samt kultur- och fritidsförvaltning.

De flesta deltagare anmälde sig i samråd med sina chefer och av eget intresse. Några främst på eget initiativ medan några blev beordrade.

7 Referensgruppen

Referensgruppen bestod av elever som gick på följande linjer på folkhögskolan:

- FL – Fritidsledarlinjen, 2-årig, gymnasieutbildning, praktisk
- RL – Radiolinjen, eleverna är vana, kritiska läsare – kan läsa kommunala handlingar
- AK – Allmänna kursen. Blandat elevklientel. Arbetslösa, kompletterar gymnasieutbildningen. Många av eleverna har haft "problem" med skolan, avbrutna gymnasieutbildningar
- VV – Växa vidare. Elever med lätta handikapp. Elever från särskola
- 1 S – 1-årig särskild utbildning för personer med utvecklingsstörning. Många elever läser ej

Eleverna som ingick i referensgruppen bildade undergrupper enligt de linjer de studerade på. De hade blivit informerade om kursen i att skriva enkelt och att de skulle få texter från kursdeltagarna som de skulle ge synpunkter på.

Kursdeltagarna träffade referensgrupperna första gången dag två. Referensgrupperna läste texterna och fick ge feedback direkt. Flera undergrupper tyckte att det var svårt att ge synpunkter på texterna "på stående fot". Därför kom man överens om att några dagar före nästa kurstillfälle skicka texterna med e-post till kursledningen på folkhögskolan, som kunde distribuera dem till de olika referensgrupperna. Referensgrupperna var med på alla kursträffar.

Referensgrupperna tyckte att det var intressant och givande att få träffa textförfattarna, att få ett ansikte på dem. De kände att de gjorde en viktig insats genom att ge feedback på texterna.

- Det är så många som inte förstår. Vi är glada om vi kan hjälpa till att göra det lättare för dem som har svårt att läsa, som en av deltagarna i referensgruppen sa.

Samtliga kursdeltagare tyckte att det var värdefullt att ha referensgruppen som "textbedömare". Med referensgruppens hjälp kunde texterna testas mot verkligheten. Kursdeltagarna fick nya tankar och idéer för sitt skrivande.

Det har varit lätt att få elever att ställa upp och granska texter. Att bibehålla och utveckla samarbetet med referensgruppen är viktigt i de fortsatta utbildningarna.

Synpunkter:

- Roligt att kunna hjälpa till
- Bra om texterna skickats i förväg
- Bra att få sitta i lugn och ro och läsa
- Fått nya ögon – läser texter på ett annat sätt
- Texterna som lämnats för granskning har blivit mer lättlästa efter hand
- Bra med större text och större radavstånd – det blir lättare att läsa, texten blir ”klarare”
- Att samla eleverna någon dag i förväg och gå igenom texterna är ett bra arbetssätt

Sammanfattning inför nästa kurs: Mer information till referensgruppen om bakgrund, texter och skribenter. Samla referensgruppen och gå igenom texterna. Referensgruppen ska få texterna i förväg. Kursdeltagarna kan ha kontakt med referensgruppen via e-post mellan kurstillfällena.

8 Resultat och slutsatser

Från början var det tänkt att deltagarna skulle välja att arbeta med broschyrer och protokoll eller att skriva för webben. Vid kursstarten delades de också in i två grupper med varsin handledare. Men det visade sig att den indelningen var konstlad. De flesta arbetar med all sorts informationsmaterial och det viktiga är inte vad, i vilken form, man skriver utan hur och för vem.

Författaren till denna rapport följde och utvärderade kursen. För att få en så heltäckande bild som möjligt har kursdeltagare, deras chefer, referensgrupp, kursledning, handledare samt Ulla Bohman på Centrum för lättläst och Annika Jansson, rektor för Vara Folkhögskola tillfrågats.

Kursdeltagarna fick besvara ett frågeformulär om kursen. Cheferna kontaktades på telefon och fick frågan varför de skickat sina medarbetare till kursen och vad de hade för synpunkter på att skriva enkelt. Vid kurstillfällena samtalande observatören med referensgruppen och fick deras synpunkter. Hon deltog också i planeringsgruppens möten och talade med kursledning och handledare. Slutligen har Ulla Bohman och Annika Jansson intervjuats på telefon.

8.1 Kursdeltagarna

Sexton av kursdeltagarna svarade på frågeformuläret om kursen och en person svarade inte.

1. Vilka förväntningar hade du inför kursen
2. Har kursen uppfyllt dina förväntningar hittills
3. Har du fått kunskaper som du kan använda i ditt arbete när du skriver texter
4. Hur har dina arbetskamrater reagerat? Med Stöd, Intresse, Ointresse, "Mothugg"
5. Hur har din chef reagerat? Med Stöd, Intresse, Ointresse, "Mothugg"
6. Har du skrivit om egna/andras texter
7. Vad tycker du om kursupplägget
8. Vad tycker du om kursens längd
9. Dina synpunkter på kursdagarna
10. Vad tycker du om kursdagarnas innehåll
11. Har du fått önskat stöd av handledarna
12. Hur upplever du samarbetet med referensgruppen
13. Har Referens- gruppen hjälpt dig att skriva enklare
14. Dina synpunkter på det praktiska
15. Dina synpunkter på konferensplatsen på nätet
16. Har du använt kursmaterialet "Rakt på sak"! från Centrum för lättläst
17. Skulle du rekommendera dina arbetskamrater att gå nästa kurs
18. Vilka förändringar behöver göras i kursupplägget
19. Övrigt

Utrymme för kommentarer lämnades efter frågorna och som "övrigt" i slutet av formuläret.

Förväntningar

Förväntningarna var främst att lära sig att skriva okomplicerat för läsarna, hjälp att tänka "enklare" när man är fast i byråkratisk stil i sitt vardagsarbete, att veta när man ska skriva enkel svenska, att skriva lättläst, att få feedback, att få tips på att skriva protokoll enklare, att skriva under handledning, att lära sig att granska texter, att få bekräftelse på att man tänker rätt, att få föreläsningar, att få konkreta exempel med föreläsare inom tex protokollskrivning, webb, att arbeta med en blandning av föreläsningar och eget arbete.

En person var ny på sitt arbete, hade blivit beordrad att delta i kursen och hade inga förväntningar.

Har förväntningarna infriats?

Åtta personer tycker att deras förväntningar har infriats. Tre personer anser att förväntningarna har infriats med vissa reservationer. Till exempel tycker man att den nivå som Centrum för lättläst förordar känns

inte riktigt rätt i det egna arbetet. Fyra personer tyckte inte att deras förväntningar infriades. De tycker inte att de har fått vägledning i hur man använder enklare svenska, de fick sitta för mycket enskilt och arbeta och några hade en så hektisk period med val och sammanträden under just kurstiden att de inte kunde delta i alla kurstillfällena. En person hade inga förväntningar som skulle kunna infrias.

Har du fått kunskaper som du kan använda i ditt arbete när du skriver texter?

Alla sexton, som har besvarat enkäten, anser att de har fått kunskaper som de kan använda i sitt dagliga arbete när de skriver texter. En del hade velat ha mer handfasta tips om när, vad och var man bör skriva enkel svenska, men alla har fått med sig "att försöka skriva enklare ord".

Några kommentarer:

Mitt mål var att få tips på hur man skriver på enklare svenska. Jag ser texten på ett annat sätt nu. Jag skriver också mina texter i mer aktiv form än tidigare. Jag tänker mycket mer på hur jag skriver. Jag pratar mer med mina kollegor om texterna och vi visar för varandra.

Hur har dina arbetskamrater reagerat? Med stöd, intresse, ointresse, "mothugg"?

Tretton deltagare har mötts med intresse och fått stöd av sina arbetskamrater. Två har mötts av ointresse eller till och med mothugg, medan en inte vet.

Själva ämnet – att skriva lätt / begripligt – kan vara ganska kontroversiellt. Alla håller i teorin med om att självklart ska man skriva så att alla förstår, men kommer man till praktiken, så blir det genast svårare. Det finns så många olika texter, som ska fungera på många sätt. Vem ska läsa texten? Vad kan läsaren? Kan det bli nedlåtande om en text är "för lätt"? Slutligen finns det alltid en författare som "äger" texten. Det kan vara svårt att "peta" i den.

Det har också visat sig från tidigare kurser att det är svårt att ensam komma tillbaka till sin arbetsplats full av entusiasm och idéer och försöka ändra på tänkesätt och rutiner. Den som gått kursen kan tappa sugen och återgå till "som vi alltid har gjort". Det kan också bli så att den som gått kursen får hur mycket som helst att göra med att "översätta" andras texter.

Följande synpunkter har redovisats:

Alla fokuserar på sitt. Bra att jag går kursen. Flertalet har nog inte märkt något särskilt. De som märker det har också gått kursen, vi pratar ofta om detta. Både stöd och ointresse – stöd till personen men ointresse för ämnet. Ointresse för att skriva själv? En person i min direkta närhet har varit mycket intresserad men samtidigt lite misstänksam. Jag har fått överbevisa och vi har kompromissat en del. Jag har fått svåra texter att skriva om. Har inte marknadsfört kursen

Hur har din chef reagerat? Med stöd, intresse, ointresse, ”mothugg”.

Tretton deltagare har en intresserad och stödjande chef, medan två har en ointresserad chef och en vet inte. Ingen har fått direkt ”mothugg” från sin chef.

Så här säger kursdeltagarna:

Har inte pratat med chefen om kursen. Chefen ger stöd och visar intresse. Han ser allvaret i detta och förstår hur viktigt det är ur demokratisk synvinkel. Han skulle gärna vilja ordna en halvdags föreläsning kring ämnet ”Att skriva enklare” som en del i det demokratiska arbetet. Min chef tycker att det är roligt att jag är intresserad och uppskattar att jag påpekar vad som inte är riktigt. Han har endast varit positiv till kursen, men inte varit intresserad av att titta på några texter eller så.

Chefernas synpunkter:

I de samtal som utvärderaren har haft med cheferna är alla överens om att det är viktigt att skriva enkelt och begripligt så att läsaren förstår. Flertalet anser att diskussionen ständigt måste hållas levande. I flera kommuner finns det också beslut om mer lättlästa texter – både regelrätt LL och ”enkla” texter.

Cheferna är överens om att det behövs mer kunskap i kommunen. Det är ofta svårt att få genomslag för att skriva enkelt överallt i kommunen. Det finns gamla fördomar. Var och en har sin egen stil. Fler chefer skulle behöva få kunskap i att skriva lätt/begripligt. Några tror på en informationsdag om lättläst för alla chefer i kommunen, men flertalet förordar ”det goda exemplet”.

Vad anser cheferna om att det ordnas kurser i att skriva enkel och begriplig kommunal information?

- Att gå en kurs i lätt skrivande är väl investerade pengar. Genom att skriva begripligt sparar man mycket pengar, säger till exempel en chef och en annan säger:

- Kursen är värd vartenda öre! Det är viktigt att det blir en uppföljning av kursen. Att nätverk finns. Viktigt med kontinuitet, träffar, utbildningar och kurser.

Det är bra att det ordnas kurser i att skriva enkelt, många borde gå kurserna, men de får inte bli självändamål, är en sammanfattning av synpunkter från cheferna.

Sammanfattningsvis kan sägas att det bästa är om flera från samma arbetsplats går kursen och att man har en förstående och stödjande chef.

Har du skrivit om egna/andras texter?

Ungefär tre fjärdedelar av deltagarna har under kurstiden, i sitt vanliga arbete, någon gång skrivit om egna eller sina medarbetares texter. En fjärdedel har inte gjort det.

Kommentarer:

Att arbeta med egna texter känns viktigast. Har i flera år försökt att skriva korta meningar och undvika inskjutna satser. Försöker skriva på enklare språk utan att överdriva. Skrivit om några texter på kommunens hemsida.

Jag har skrivit om några protokoll som inte hade behandlats färdigt politiskt ännu. En del andra texter som jag fått har jag också skrivit om.

Alla texter kan inte skrivas om till lättläst. Andras texter kan vara känsligt att ändra i.

Har inte hunnit men har jobbat med verkliga texter, egna och andras vid kurstillfällena

Synpunkter på kursupplägget och kursdagarnas innehåll

Deltagarna fick gradera kursupplägget och kursdagarna innehåll på en skala från fem till noll, där fem var högsta betyg och noll lägsta.

En person gav kursupplägget högsta betyg. Flertalet, nio stycken, gav betyget tre. Omdömet fyra och två för upplägget gavs av vardera tre personer. Ingen gav omdömet ett eller noll för upplägget.

För innehållet gav sex deltagare omdömet tre, fem personer gav omdömet fyra, och fyra personer gav omdömet två. Innehållet fick ingen femma, men däremot en etta.

Man önskade arbeta mer på distans, fler föreläsningar och fler råd och tips.

En deltagare kommenterade på följande sätt: Kanske behöver man sitta

och träna mycket själv men när man tar sig tid att åka iväg så vore lite fler föreläsningar med råd och tips att föredra.

Innehållsmässigt ville man ha mer om hur man lägger in LL-texter på vanliga hemsidor, hur man väljer ut vilken information som ska vara på lättläst, hur man jobbar under övergångsperioden innan allt blir tillgängligt 2010, hur kommunens hemsida ska se ut 2010 och resonemang om hur de tre LL-nivåerna passar för kommunernas hemsidor.

Man ville ha mer föreläsningar och mer övningar.

Synpunkter:

Vi hade föreläsning 1:a dagen. Den var bra och pedagogisk! Därefter saknade jag fler konkreta exempel med föreläsare inom tex protokollskrivning, webb osv.

Jag tycker att kursupplägget kunde vara lite annorlunda. Mer praktiska exempel på texter, kanske mer grupparbete eller enskilda träffar med handledarna. Nu blev det mycket "ensamarbete" där man sitter och brottas med sin text. Behöver få andras synpunkter och infallsvinklar mer.

Referensgruppen var bra. Kontakten mellan kursdeltagarna var bra.

Synpunkter på kursens längd och antal kursdagar

Hälften av dem som svarade på enkäten tyckte att kursen var för lång och att kursdagarna var för många. Hälften tyckte att den var lagom lång och att det var lagom antal kursdagar. Ingen tyckte att den var för kort eller att kursdagarna var för få.

De som ansåg den lagom lång pekade på att tiden behövdes för att tillgodogöra sig kursens innehåll och att testa och skriva om sina texter vilket man inte hinner på arbetstid. Det var bra att kursdagarna var utspridda, då kunde man jobba mellan kurstillfällena på hemmaplan.

- Eftersom jag har jättesvårt att hinna med att sitta enbart att skriva för kursen när jag är på kontoret så var det mycket värdefullt att få den tiden i Vara, skriver en kursdeltagare.

De som tyckte att kursen var för lång ville ha färre kurstillfällen, två eller tre. De ville ha kortare tid mellan kurstillfällena, en eller två veckor. De ville ha kursen "intensivare" under färre dagar.

Har du fått önskat stöd av handledarna?

Tretton anser att de har fått önskat stöd av handledarna, tre säger både / och, men ingen är missnöjd med handledarstödet.

Synpunkter:

Bra stöd. Kunde själv sätta sig in i de vardagliga "problem" som vi stöter på genom egna erfarenheter. De har varit en av oss vanliga ute på våra kontor i våra kommuner. Har även haft ett bra samarbete i gruppen Bra tips på litteratur.

Samarbetet med referensgruppen

Femton är positiva till samarbetet med referensgruppen. En tycker att, speciellt det första mötet, inte det gav så mycket.

Synpunkter:

Bra att maila in text, beskriva målgrupp, lämna till lämplig grupp för bedömning. Tror att referensgruppen upplevt som rolig och viktig uppgift. Positiva engagerade ungdomar. Alla granskningar av texten ger kunskap. Bra att grupperna har varit olika. Bra med feedback. Bra med möjlighet att få direkt feedback av referensgrupper under eftermiddagen. Detta räcker kanske att göra under 1 kursdag och därefter ge möjlighet att skicka in texter för bedömning via mejl tills nästa kurstillfälle? Fått att tänka på annat sätt. Synpunkter som man får ta till sig.

Det gav inte så mycket när vi skulle få respons direkt, dvs på första kursdagen. Det upplägget fungerade helt enkelt inte för mig. Däremot är jag nöjd med den kontakten som jag hade med Centrum för lättläst. Hon gav mig många bra synpunkter

Har Referensgruppen hjälpt dig att skriva enklare?

Elva tycker att de har lärt sig att skriva enklare efter att ha lyssnat på referensgruppens synpunkter. Tre anser att referensgruppens synpunkter i viss mån har påverkat deras skrivande och två ser inte att referensgruppen har hjälpt dem att skriva enklare – istället blev det lättläst.

Synpunkter:

Alla granskningar av texten ger kunskap. Bra att grupperna har varit olika. Fått att tänka på annat sätt. Synpunkter som man får ta till sig. Det är de som gjorde att kursen inte kändes helt meningslös. Nej, jag tycker inte det - det blev mer att försöka skriva lättläst, vilket inte var syftet.

Synpunkter på det praktiska

Tretton deltagare ger omdömet fyra och fem för lokaler och mat på folkhögskolan. Tre stycken ger en trea för lokaler och två ger en trea för mat, medan en person ger maten en tvåa.

Synpunkter:

Borde funnits information om att man behövde diskett eller USB-minne. Bra lokaler, dålig luft i IT-salen. Bra mat!

Omdömen om konferensplatsen FirstClass:

De flesta tycker att idén med konferensplatsen var bra, men att man inte hade tid att använda den i tillräcklig grad. I och med att få använda den, så fungerade den dåligt.

Eftersom det krävdes att man speciellt gick in på konferensplatsen, vilket tog extra tid, föreslogs det att man på nästa kurs skulle använda deltagarnas ordinarie arbetsmejl.

”Rakt på sak” – Centrum för lättlästs kursmaterial

Tretton har använt Centrum för lättlästs kursmaterialet. Tre har inte använt det.

Flera tycker att det är mycket bra med konkreta exempel och man använder det som uppslagsbok.

Rekommendera kursen för arbetskamrater

Alla skulle rekommendera arbetskamrater att gå kursen

Fem föreslår vissa förändringar, till exempel färre kursdagar och kortare tid mellan kurstillfällena.

Övriga synpunkter

- Tror också det kan vara bra med uppföljningsträffar för att hålla kunskaperna vid liv
- Mer kurser, oftare, för fler
- Det är en bra kurs som får en att ”tänka efter” och genom det har jag lärt mig/kommer att lära mig att skriva enklare texter i fortsättningen. Man behöver inte göra det så krångligt
- Det har varit svårt att få tid att arbeta med detta på sin arbetstid.
- Att skriva enklare är något som väldigt många i den offentliga verksamheten måste bli bättre på. det handlar ytterst om rena mänskliga rättigheter. Om vi ska ha en demokrati värd namnet så är det inte mer än rätt att medborgarna känner sig delaktiga i vårt

arbete. Därför tycker jag att alla som skriver mycket i sitt arbete bör få lära sig att skriva enklare

Sammanfattning och tankar inför en ny utbildning

- Kortare kurstid
- Färre kursträffar
- Fler föreläsningar
- Kontakt via kursdeltagarnas ordinarie e-postadresser
- Möjlighet till "expertbedömning" av kursdeltagarnas texter
- Fortsatt samarbete med referensgrupp på folkhögskolan. Gruppen förbereds bättre och texter skickas i förväg
- Fortsatt samarbete med Centrum för lättläst

Vara folkhögskola

Annika Jansson, rektor för Vara folkhögskola, anser att det är viktigt att folkhögskolan arbetar med dessa frågor. Handikapp är skolans profil och 2010 ska all offentlig verksamhet vara tillgänglig för alla. Skolan har kurser för personer med funktionshinder. Det är också viktigt att kunskaperna om hur man skriver lättillgängligt finns hos den egna personalen och att denna kunskap ökar. Folkhögskolan ska främja det demokratiska samhället genom att öka delaktigheten för alla.

Att ha kurser i att skriva lättare samhällsinformation ligger alltså helt i linje med skolans uppdrag. Målgrupper för utbildningen är skolans egen personal, informatörer och skribenter av kommunala handlingar, regional personal och intresserad allmänhet – med andra ord de flesta som på ett eller annat sätt skriver.

Annika arbetar för att utbildningen ska bli en reguljär kurs på folkhögskolan. Det är viktigt att någon går före och leder arbetet. Det är viktigt att väcka tankarna!

8.2 Centrum för lättläst

Centrum för lättläst är en statlig stiftelse som bildades 1987. Stiftelsens uppdrag är att göra litteratur och nyheter tillgängliga för personer som av olika anledningar har lässvårigheter. Inom stiftelsen finns idag bland annat LL-förlaget och tidningen 8 sidor.

Genom bokutgivningen och den lättlästa tidningen har man skaffat sig en stor kunskap i att skriva enkelt och begripligt.

I slutet av 1990-talet utvecklades en uppdragsverksamhet inom Centrum för lättläst kallad Lättläst-tjänsten. Lättläst-tjänsten gör bearbetningar av samhällsinformation till lättläst svenska samt erbjuder kurser och föreläsningar om behoven av lättläst och att skriva lättläst.

Ulla Bohman, chef för Lättlästtjänsten, ser en stor fördel med att Centrum för lättläst deltar i kurser anordnade av lokala och regionala kursanordnare som kursledare, rådgivare eller mentorer. Hon tycker att det är viktigt att kunskapen, om hur stora lässvårigheterna är, sprids och att vikten av begripliga texter förankras lokalt.

- Det måste bli en självklar och integrerad verksamhet i alla offentliga institutioner att skriva begripligt! All information som produceras för allmänheten ska också allmänheten ha en chans att kunna läsa och

förstå. Mycket information krängas till helt i onödan. Den mesta information som produceras skulle kunna göras enklare om man bara vågade frängå den språkliga kultur, som ofta råder inom myndigheter och förvaltningar.

För de personer som har lässvårigheter behövs ofta ett lättläst komplement till ursprungsinformationen, säger Ulla Bohman.

Hon menar också att det är viktigt kommunerna utarbetar strategier för hur man ska göra information tillgänglig för medborgarna. Ofta tänker man inte på vilka svårigheter som finns innan informationsbroschyren produceras, utan ställs inför det när broschyren redan är tryckt och klar. Att då göra ett lättläst komplement blir dyrare än om man från början tänkt till!

Lättläst-tjänsten är en uppdragstjänst som inte får ta del av de statliga anslag som Centrum för lättläst får. Verksamheten ska bära sina egna kostnader. Det innebär att Lättläst-tjänsten måste ta betalt för alla kurs- och textbearbetningsuppdrag. Att i samarbete med Lättläst-tjänsten genomföra utbildningar i att skriva lättläst innebär alltså en kostnad.

Det är sällan som det finns tillräckligt med kommunala eller regionala medel till denna typ av utbildningar och en lokal utbildning får inte bli för dyr, då kommer det inga deltagare!

- Ett problem här är att kommunerna inte ser att det faktiskt är en besparing om informationen till medborgarna är enkel och begriplig. Det blir färre frågor per telefon, brev och e-post. Det blir färre fel i ifyllda blanketter, avslutar Ulla Bohman.

9 Nästa kurs

En ny kurs är planerad att genomföras hösten 2007. FoU-enheten inom Skaraborgs Kommunalförbund har det övergripande ansvaret för kursledning. Vara folkhögskola kommer att ansvara för utbildning, lokaler och mat. Lars Hallberg blir kurssamordnare och någon mer från skolan blir handledare. Lena Skogh kommer att fortsätta att vara handledare.

Centrum för lättläst har reserverat tre platser på sin årliga handledarutbildning för deltagarna från Skaraborg.

Erfarenheter och synpunkter från kursen 2006 kommer att beaktas av kursledningen. Det blir kortare kurstid och färre träffar. Personal från Centrum för lättläst kommer att inleda med en heldag uppdelat på föreläsning och handledning. Samma person kommer också att sammanfatta och avsluta kursen. Centrum för lättläst kommer också att, om önskemål finns, granska deltagarna texter och ge feed-back. Elever på folkhögskolan kommer att läsa och ge feed-back på deltagarnas texter. Kontakter via nätet mellan kursledning och kursdeltagare kommer att förenklas och ske via deltagarnas ordinarie e-postadresser.

Preliminär kursplan:

Första träffen 2 dagar	Mellanperioden	Andra träffen	Mellanperioden	Tredje träffen
Dag 1 förmiddag: Karin Forsell, Centrum för lättläst, föreläser Dag 1 eftermiddag: Karin F. tränar deltagarna i att finna den grundläggande lättlästnivån. Dag 2: Kort repetition av gårdagens viktigaste punkter. Deltagarna ska nu arbeta med egna texter. Målgrupp för texterna ska diskuteras och bestämmas. Arbetet i tregrupp. Första steget är att skriva egna texter som grundläggande lättläst. Texten ska omfatta max en A4. Introduktion av referensgruppen. Allmän kursinformation.	Deltagarna bearbetar nu sina texter till lämplig målgruppsnivå. Utbyte av och synpunkter på texterna i tregrupperna. 2-3 dagar före nästa träff skickas de nu färdiga texterna in till referensgruppen i Vara.	Förmiddagen: Möte och diskussion med referensgruppen. Vidare bearbetning av texten i tregruppen efter de synpunkter man fått. Eftermiddagen: Föreläsning (Förslag Christer Erngren om webb) Resterande tid fortsatt arbete med egen text.	Fortsatt finslipning av egen text. Synpunkter från de andra i tregruppen via mejl. Här möjlighet att skicka in texten till CFL för granskning och kritik. Dessutom skickas texten in till referensgruppen 2-3 dagar i förväg inför sista träffen	Förmiddagen: Möte med referensgruppen för avslutande textdiskussion. Eget arbete med eventuella kompletteringar. Eftermiddagen: Föreläsning Form och layout med Karin F. Tips hur man kan presentera den färdiga texten på bästa sätt. Ev. kortföreläsning av Mia Olsson om hur man som utvecklingsstörd uppfattar bilder.

10 Hur ska arbetet med lättillgänglig samhällsinformation fortsätta att utvecklas i Skaraborg ?

- FoU-enheten inom Skaraborgs Kommunalförbund bör även i fortsättningen ansvara för att driva utvecklingsarbetet med stöd av Arbetsgruppen för lättillgänglig samhällsinformation.
- Arbetsgruppens sammansättning och kallelse till möten bör kommunalförbundet ansvara för. Styrgruppen för FoU-enheten bör ge någon tjänsteman uppdraget att ansvara för och driva frågorna om lättillgänglig samhällsinformation.
- Självskrivna samverkansparter är Vara folkhögskola och kommunerna i Skaraborg, men det är också viktigt att ha med Centrum för lättläst, Västra Götalandsregionen – främst handikappkommittén och informationsavdelningen – Handikappsamverkan i Västra Götaland, Regionbiblioteket, Göteborgs Universitet eller någon annan av högskolorna i regionen, samt studieförbund i regionen. Önskvärt är också att de övriga kommunalförbunden i regionen deltar i samarbetet. Kommunförbundet Skaraborg har varit pionjär i att utveckla ett gott samarbete med Centrum för lättläst. Det är angeläget att vidmakthålla det samarbetet!
- Hittills har utbildningarna i att skriva lättillgänglig samhällsinformation riktat sig till kommunerna i Skaraborg. Eftersom det finns ett intresse i hela Västra Götalandregionen för dessa frågor bör man hitta vägar att utvidga arbetet till hela regionen.
- En FoU-inriktning är värdefull, så att erfarenheter och kunskaper tas till vara.
- Planeringen av en ny kurs under hösten 2007 är klar och inbjudan går ut efter sommaren. Vara folkhögskola kommer att ha ansvaret för utbildningen och kursen äger rum i folkhögskolans lokaler.
- Det vore önskvärt om det fortsatta utbildningsansvaret läggs hos Vara folkhögskola samt att utbildningen blev en integrerad och återkommande kurs i folkhögskolans utbud.

- Det är angeläget att komma fram till en stabil och acceptabel ekonomi för utbildningen.
- Kommunalförbundet bör informera om betydelsen av att skriva lättillgänglig samhällsinformation och förankra den hos cheferna i kommunerna.
- Man bör fortsätta arbetet med att utbilda och utveckla "ambassadörer i att skriva lättillgängligt" i kommunerna. Det är också värdefullt om en del av "ambassadörerna" kan arbeta som handledare i de kommande kurserna. Ett sätt vidmakthålla kunskaper och kontakter är att bilda nätverk inom och mellan kommuner i regionen. Arbetsgruppen bör få mandat, och medel, att kalla till regelbundna nätverksmöten och att hålla kontakt via e-post.
- För att samla och använda all kunskap som finns om att skriva lättillgängligt bör en inventering av lokala, regionala och nationella resurser göras. Kunskaperna bör spridas till alla intresserade.
- Att skriva lättillgängligt, lättbegripligt och lättläst är svårare än man tror. Det finns ofta en "mall" för hur offentliga skrivelser bör se ut. Alla människor har också ett förhållande till sin text, det är det inte så lätt att ändra på skrivvanor, som kanske utvecklats under lång tid. Ofta finns det inte heller en klar och uttalad mottagare för texten. Den som skriver vet inte vem läsaren är och vilken förförståelse som finns. Man är rädd för att skriva "för enkelt" och för att då bli nedlåtande.

För att fortsätta med det viktiga arbetet att göra offentlig information förståelig behövs mycket mod, kunskap, stöd och uthållighet. Det är faktiskt inte en fråga för en liten grupp, ett litet fåtal. Det är en livsviktig demokratifråga!

- Arbetet med *Lättillgänglig samhällsinformation* måste fortsätta i Skaraborg och i hela Västra Götalandregionen!

/Eda Ekendahl den 8 maj 2007

Sammanfattning av samtal med några av kursdeltagarnas chefer

Peter Beischer, kommunledning Grästorp 2006-11-08

Det pågår en fortlöpande utveckling. Sekreterarna får fler och allt självständigare uppgifter. Det är viktigt att ha rätt verktyg. Att förbättra och utveckla uppgifterna. Det behövs, att kunna skriva begripligt. Fler chefer skulle behöva få kunskap i att skriva lätt/begripligt. Har ej pratat med övriga chefer i kommunen om att skriva enkelt/lätt. Jo, kanske att få information vid någon träff...

Kerstin Guth, informationsavdelningen Mark 2006-11-08

Efter varje utbildningsträff kommer Magnus hem i eld och lågor! Det sprider kraft, styrka, positivitet! Kursen är värd vartenda öre! Det finns ett beslut i kommunen om mer lättlästa texter – både regelrätt LL och ”enkla” texter. Kerstin G. har ansvar för kommunen webbsidor. Målet är att alla ska skriva lätt, men nu är början att Magnus är en slags ”polis”. Tidsmässigt hinner man inte skriva om texter. Magnus har haft en dragning för kollegorna om att skriva lättare. Än så länge är protokollsidan inte med. Det behövs mer tänkande – fundera på hur använda kunskaperna.

Det är viktigt att det blir en uppföljning av kursen. Att nätverk finns. Viktigt med kontinuitet, träffar, utbildning/kurser.

Göran Gustafsson, handikappomsorgen Skara 2006-11-08

Förvaltningen har under flera år satsat på att utveckla förmågan att kommunicera med brukare som har svårt att kommunicera. Man har hela tiden utvecklat metoder för att bli bättre. Elselott Ek och Birgitta Eriksson har varit drivande och också de som kunnat mest. De har hela tiden varit med i processen att tillgängliggöra. De har varit drivande i planeringsarbetet. Elselott har drivit digitalt – med datorer, bilder / bildspråk, samtalsmattor. Det är viktigt med förmågan att kommunicera, att nå den enskilde, att få fram vad den enskilde önskar. Detta synsätt och arbetssätt genomsyrar hela organisationen.

2001 gjordes en enkät till alla gruppboende – då svarade personalen i brukarnas ställe

2006 gjordes en ny enkät – då hade nästan alla (utom möjligen en!) anammat arbetssättet att kommunicera.

Göran Gustafsson stöder helt detta sätt att arbeta!

Gillis Hellberg, kommunledning Skara 2006-11-15

- Det är oerhört viktigt att skriva enkelt och begripligt! Och att själv begripa det man skriver! Det är svårt att få genomslag med detta synsätt överallt i kommunen. Det finns gamla fördomar. Var och en har sin egen stil. Man skall heller inte förringa att vår uppdragsgivare, det vill säga, politiken kan - rätt eller fel - ha krav på formuleringar. Också kommunallagen som sådan kan ställa krav på formuleringar i vissa fall. Sådant måste beaktas av skribenterna.

Att göra till exempel en halvdag för kommunal personal som skriver kommunala skrivelser och för chefer tror inte Gillis Hellberg på.

- Det är inget som högprioriteras av alla chefer. Det goda exemplet är bäst – så här kan man göra!

Gillis Hellberg stöder sin personal till 100%!

Roland Gustafsson, kommunledning Karlsborg 2006-11-21

Att delta i kursen var ett initiativ från personalen själv – det är alltid bäst om personalen tar initiativet, det är inte bra om det kommer påbud uppifrån. Före kursen diskuterade man syftet. Det finns en kansligrupp i kommunen och där diskuterar man alltid syftet. Kursen skulle bli ett stöd i att skriva enklare protokoll. Att det skulle bli enklare för gemene man att läsa protokollen. att man skulle undvika att använda svåra ord och överhuvudtaget ”fikonspråk”.

Vad som ännu inte har gjorts är att diskutera hur man ska föra vidare de kunskaper man fått under kursen. En idé som kommit upp är att ordna en halvdag med föreläsare från Centrum för lättläst för kommunal personal som skriver i sitt arbete. Och inbjuda även chefer och politiker. Det har gjorts omorganisationer i kommunen, bland annat har tekniska nämnden och förvaltningen lagts under kommunstyrelsen.

Det är viktigt att skriva så att läsaren förstår. Ofta hinner inte heller folk läsa långa skrivelser – till exempel vill politikerna inte ha mer än 1-2 A4-sidor som underlag för sina beslut.

Det är viktigt att alltid ha för ögonen att det är läsaren som är måttstock. Det är viktigt att ha tänket! Det är viktigt att diskussionen hålls levande.

Roland Gustafsson tycker att syftet har uppnåtts, att kursen har varit bra.

Claes Junggren, kommunledning Karlsborg, 2006-11-21

Det finns två vinster med att skriva enklare:

- att lära sig först det svåra/byråkratiska språket – att veta vad det är man skriver
- att förstå det lätta – att skriva det lätta

Många borde gå kursen. Det gäller att förstå en text. Ibland behöver man tolka, ibland får man inte tolka. en del texter kan man inte ändra. Till exempel juridiska avtal. Att gå en kurs i lätt skrivande är väl investerade pengar. genom

att skriva begripligt sparar man mycket pengar. Man måste lära sig att vara tydlig.

Diskussionerna om att skriva begripligt, klart är något som måste föras ständigt – kontinuerligt. Det är önskvärt med nya kurser, men de får inte bli självändamål.

Claes Junggren medverkar gärna som föreläsare:

”Om hur en chef resonerar och om att skriva enkelt och begripligt”.

Sammanfattande punkter:

Allmänt:

- Viktigt att kunna skriva begripligt
- Det behövs rätt verktyg
- Det är oerhört viktigt att skriva enkelt och begripligt! Och att själv begripa det man skriver!
- Det är viktigt att skriva så att läsaren förstår. Ofta hinner inte heller folk läsa långa skrivelser – till exempel vill politikerna inte ha mer än 1-2 A4-sidor som underlag för sina beslut.
- Diskussionerna om att skriva begripligt, klart är något som måste föras ständigt – kontinuerligt
- Det är viktigt att diskussionen hålls levande.
- Det är viktigt att alltid ha för ögonen att det är läsaren som är måttstock. Det är viktigt att ha tänket!
- att lära sig först det svåra/byråkratiska språket – att veta vad det är man skriver
- att förstå det lätta – att skriva det lätta
- Det gäller att förstå en text. Ibland behöver man tolka, ibland får man inte tolka. en del texter kan man inte ändra. Till exempel juridiska avtal.
- Man måste lära sig att vara tydlig.

Beslut om lättläst:

- Det finns ett beslut i kommunen om mer lättlästa texter – både regelrätt LL och ”enkla” texter
- Tidsmässigt hinner man inte skriva om texter
- Förvaltningen har under flera år satsat på att utveckla förmågan att kommunicera med brukare som har svårt att kommunicera. Man har hela tiden utvecklat metoder för att bli bättre. Elselott Ek har varit drivande och också den som kunnat mest. Hon har hela tiden varit med i processen att tillgängliggöra. Hon har varit drivande i planeringsarbetet. Speciellt vad gäller digitalt – med datorer, bilder / bildspråk, samtalsmattor. Det är viktigt med förmågan att kommunicera, att nå den enskilde, att få fram vad den enskilde önskar. Detta synsätt och arbetssätt genomsyrar hela organisationen

Hur förankra i kommunen:

- Fler chefer skulle behöva få kunskap i att skriva lätt/begripligt.
- Har ej pratat med övriga chefer i kommunen om att skriva enkelt/lätt.
- Jo, kanske att få information vid någon träff
- Den/de som har gått kursen gör en dragning för kollegorna om att skriva lättare
- Det är svårt att få genomslag med detta synsätt överallt i kommunen. Det finns gamla fördomar. Var och en har sin egen stil.
- Att göra till exempel en halvdag för kommunal personal som skriver kommunala skrivelser och för chefer tror han inte på. Det är inget som högprioriteras av alla chefer.
- Det goda exemplet är bäst – så här kan man göra!
- Vad som ännu inte har gjorts är att diskutera hur man ska föra vidare de kunskaper man fått under kursen. En idé som kommit upp är att ordna en halvdag med föreläsare från Centrum för lättläst för kommunal personal som skriver i sitt arbete. Och inbjuda även chefer och politiker

Synpunkter på kursen och om nya kurser:

- Kursen är värd vartenda öre! Det är viktigt att det blir en uppföljning av kursen. Att nätverk finns. Viktigt med kontinuitet, träffar, utbildning/kurser
- Syftet med kursen har uppnåtts, den har varit bra.
- Många borde gå kursen. Att gå en kurs i lätt skrivande är väl investerade pengar. genom att skriva begripligt sparar man mycket pengar.
- Det är önskvärt med nya kurser, men de får inte bli självändamål.
- Det är önskvärt med nya kurser, men de får inte bli självändamål.
- En chef. kan tänka sig att medverka som föreläsare. Om hur en chef resonerar om att skriva enkelt och begripligt.

Hur har man anmält sig till kursen:

- Att delta i kursen var ett initiativ från personalen själv – det är alltid bäst om personalen tar initiativet, det är inte bra om det kommer påbud uppifrån.
- Det finns en kansligrupp i kommunen och där diskuterar man alltid syftet. Kursen skulle bli ett stöd i att skriva enklare protokoll. Att det skulle bli enklare för gemene man att läsa protokollen. att man skulle undvika att använda svåra ord och överhuvudtaget ”fikonspråk”

Sammanfattning av kursdeltagarnas utvärdering av kursen *Att skriva enklare svenska 2006*

1. Vilka förväntningar hade du inför kursen

- Att få mitt skrivande till att bli okomplicerat för läsaren
- Jag trodde att det skulle vara mer föreläsningar och praktiska exempel, inte så mycket enskilt arbete
- Att få hjälp med att tänka ”enklare” när man skriver texter. Man är så fast i den ”byråkratiska” stilen att skriva på.
- Hade inga förväntningar då jag inte själv hade valt att gå på denna kurs, utan blev utsedd att gå på den.
- Ville lära mig skriva enkel svenska och veta mer om hur, när och var enkel svenska ska användas
- Att äntligen få lära mig hur jag skriver lättläst
- Jag ville lära mig att skriva enklare och få feedback mina arbetsuppgifter
- Att få kunskap i att skriva lättläst och framför allt att få hjälp med att granska texter.
- Att skriva under handledning.
- Jag har länge väntat på att få gå en kurs i att skriva lättläst. Och såg fram emot det. Jag sökte förra året till centrum för lättläst men då kom jag inte med.
- Tips om hur man skriver t ex en protokolltext enklare
- Inga alls eftersom jag inte först visste hur jag skulle få användning av det i mitt jobb som är helt nytt!
- Tips och nya kunskaper kring hur protokoll kan vara skrivna
- Att få mer kunskap om hur jag ska kunna skriva på ett sätt så att mina texter blir lättare att förstå för fler människor
- Att lära mig att skriva enklare
- Att få bekräftelse på att jag tänkte rätt. Har nyligen utbildat mig och hade tillfälle att gå på ett seminarium om ämnet
- Att det skulle vara en blandning av föreläsningar och eget arbete, vid varje kursdag.
Kommentar:
- Vi hade föreläsning 1:a dagen. Den var bra och pedagogisk! Därefter saknade jag fler konkreta exempel med föreläsare inom tex protokollskrivning, webb osv

2. Har kursen uppfyllt dina förväntningar hittills

Ja – 8 50%

Ja/nej-3 19 %

Nej –4 25%

Inga-1 6 %

Kommentarer:

Ja: hur man skriver. Jag har blivit mer medveten om hur jag skriver, men den nivå som Centrum för lättläst förordar känns inte riktigt rätt i mitt arbete

Nej: Hur man använder enklare svenska. Man fick sitta för mycket enskilt och arbeta. Tyvärr var jag inte närvarande två dagar, var en väldigt hektiskt period med val och sammanträden....

3. Har du fått kunskaper som du kan använda i ditt arbete när du skriver texter

Ja-12 100%

Kommentarer:

Målet var att få tips om att skriva enklare svenska. Jag tycker att jag ser texter på ett annat sätt nu. Jag skriver också mina texter i mer aktiv form än tidigare.

Praktiska och handfasta tips

Ej när, vad, var man bör skriva på enkel svenska

Nja – har med mig att försöka skriva enklare ord

Ej när, vad, var man bör skriva på enkel svenska

Jag tänker mycket mer på hur jag skriver. Jag pratar mer med mina kollegor om texterna och vi visar för varandra

4. Hur har dina arbetskamrater reagerat? Med**Stöd ( ) Intresse ( ) Ointresse ( ) ”Mothugg” ( )**

Stöd: 4 25%

Intresse: 9 59%

Ointresse: 1 7%

Mothugg: 1 7%

Vet ej: 1 7%

Kommentarer:

Alla fokuserar på sitt

Har inte marknadsfört kursen

Bra att jag går kursen

Någon givit svåra texter att skriva om

Flertalet har nog inte märkt något särskilt. De som märker det har också gått kursen. Vi pratar ofta om detta.

Både stöd och ointresse – stöd till personen men ointresse för ämnet. Ointresse för att skriva själv?

Intresse. En person i min direkta närhet har varit mycket intresserad men samtidigt lite misstänksam. Jag har fått överbevisa och vi har kompromissat en del

5. Hur har din chef reagerat? Med**Stöd ( ) Intresse ( ) Ointresse ( ) ”Mothugg” ( )**

Stöd: 6 38%

Intresse: 7 44%

Ointresse: 2 12%

Mothugg: 0 0%

Vet ej: 1 6%

Kommentarer:

Har inte pratat med chefen om kursen

Stöd och intresse. Han ser allvaret i detta och förstår hur viktigt det är ur demokratisk synvinkel. Han skulle gärna vilja ordna en halvdags föreläsning kring ämnet ”Att skriva enklare som en del i det demokratiska arbetet

Hon tycker det är roligt att jag är intresserad och uppskattar att jag påpekar vad som inte är riktigt

Stöd. Han har endast varit positiv till kursen, inte varit intresserad av att titta på några texter eller så.

6. Har du skrivit om egna/andras texter

Egna:

Ja:7 44%

Ibland:6 38%

Nej:3 18%

Andras:

Ja:6 38%

Ibland: 6 38%

Nej:4 24%

Kommentarer:

Att arbeta med egna texter känns viktigast

Har inte hunnit men har jobbat med verkliga texter, egna och andras vid kurstillfällena

Har i flera år försökt att skriva korta meningar och undvika inskjutna satser

Skrivit om några texter på kommunens hemsida

Alla texter kan inte skrivas om till lättläst

Försöker skriva på enklare språk utan att överdriva

Andras texter kan vara känsligt att ändra i.

Jag har skrivit om några protokoll som inte hade behandlats färdigt politiskt ännu. En del andra texter som jag fått har jag också skrivit om.

7. Vad tycker du om kursupplägget

5: 1 6%

4: 3 19%

3: 9 56%

2: 3 19%

1: 0 0%

0: 0 0%

Kommentarer:

Arbeta mer på distans

Fler föreläsningar

Fler råd och tips

Tiden har inte räckt till för att arbeta hemma

Referensgruppen bra

Bra med kontakt mellan kursdeltagarna

FirstClass fungerade dåligt – få använde

Kanske behöver man sitta och träna mycket själv men när man tar sig tid att åka iväg så vore lite fler föreläsningar med råd och tips att föredra

Har ibland varit ”långtråkigt”

Jag är lite besviken på att vi inte hade fler föreläsare med mer praktiska exempel. Bra att få arbeta med texter aktivt och att få synpunkter på det som jag skrivit. Däremot var det inte ”lättläst” utan att ”skriva enklare” som kursen skulle lära oss? Fick mycket synpunkter att skriva ”för” enkelt, vilket inte var målet?!

8. Vad tycker du om kursens längd

För lång: 8 50%

Lagom: 8 50%

För kort: 0 0%

Kommentarer:

lagom tid för att tillgodogöra sig kursens innehåll att testa och skriva om sina texter

lagom - hinner ej på arbetstid

lagom - varit utspritt och kunnat jobba mellan kurstillfällena på hemmaplan

för lång - ett kurstillfälle mindre

för lång - tre kurstillfällen med en veckas mellanrum

för lång - det finns annat att göra

för lång - Det räcker med 2 dagar med c:a 2 veckors mellanrum

för lång - Kunde ha varit intensivare under färre dagar

9. Dina synpunkter på kursdagarna

För många: 7 44%

Lagom: 9 56%

För få: 0 0%

10. Vad tycker du om kursdagarnas innehåll

5: 0 0%

4: 5 31%

3: 6 38%

2: 4 25%

1: 1 6%

0: 0 0%

Kommentarer:

Träffarna känns som lite tomgång att komma bara för att skriva om texter

Önskar:

om hur lägga in LL-texter på vanliga hemsidor

hur välja ut vilken information som ska vara på lättläst

hur jobba under övergångsperioden innan allt blir tillgängligt 2010

hur ska kommunens hemsida se ut 2010

resonemang om hur de tre LL-nivåerna passar för kommunernas hemsidor

mer föreläsningar

mer övningar

Föreläsningen var en jättebra start och gav mig en hel del AHA-upplevelser. Eftersom jag har jättesvårt att hinna med att sitta enbart att skriva för kursen när jag är på kontoret så var det mycket värdefullt att få den tiden i Vara.

Ville ha mer konkret utbildning. För lite föreläsningar

Bra med möjlighet att få direkt feedback av referensgrupper under eftermiddagen. Detta räcker kanske att göra under 1 kursdag och därefter ge möjlighet att skicka in texter för bedömning via mejl tills nästa kurstillfälle?

11. Har du fått önskat stöd av handledarna

Ja: 13 81%

Både/och: 3 19%

Nej: 0 0%

Kommentarer:

Har även haft ett bra samarbete i gruppen (webbfoldern)

De gjorde så gott de kunde

Bra stöd. Kunde själv sätta sig in i de vardagliga ”problem” som vi stöter på genom egna erfarenheter. (Lena Skogh).

Bra tips på litteratur.

12. Hur upplever du samarbetet med referensgruppen

Positivt: 15 94%

Negativt: 1 6%

Kommentarer:

Bra att maila in text, beskriva målgrupp, lämna till lämplig grupp för bedömning

Tror att referensgruppen upplevt som rolig och viktig uppgift

Positiva engagerade ungdomar

Alla granskningar av texten ger kunskap

Bra att grupperna har varit olika

Bra med feedback

Bra med möjlighet att få direkt feedback av referensgrupper under eftermiddagen. Detta räcker kanske att göra under 1 kursdag och därefter ge möjlighet att skicka in texter för bedömning via mejl tills nästa kurstillfälle?

Fått att tänka på annat sätt

Synpunkter som man får ta till sig

Det gav inte så mycket när vi skulle få respons direkt, dvs på första kursdagen. Det upplägget fungerade helt enkelt inte för mig. Däremot är jag nöjd med den kontakten som jag hade med Centrum för lättläst. Hon (kommer inte ihåg namnet) gav mig många bra synpunkter

13. Har Referensgruppen hjälpt dig att skriva enklare

Ja: 11 69%

Delvis/bidra::3 19%

Nej: 2 12%

Kommentarer:

Alla granskningar av texten ger kunskap

Bra att grupperna har varit olika

Fått att tänka på annat sätt

Synpunkter som man får ta till sig

Det är de som gjorde att kursen inte kändes helt meningslös

Nej, jag tycker inte det. Det blev mer att försöka skriva lättläst, vilket inte var syftet

14. Dina synpunkter på det praktiska

Lokal:

5: 2   13%
4: 11   68%
3: 3   19%
2: 0   0%
1: 0   0%

Mat:

5: 9   56%
4: 4   25%
3: 2   13%
2: 1   6%
1: 0   0%

Kommentarer:

Borde funnits information om att man behövde diskett eller USB-minne
Bra lokaler, dålig luft i IT-salen. Bra mat!

15. Dina synpunkter på konferensplatsen på nätet

Bra: 5   33%
OK: 1   7%
Ej tid: 6   40%
Dåligt: 1   7%
Ej svar: 2   13%

Kommentarer:

De flesta tycker att konferensplatsen var bra men att man inte hade tid att använda den i tillräcklig grad

Att idén med konferensplats är bra

En tyckte att den fungerade dåligt eftersom så få använde den

Jag har inte haft tid att använda den

Jag hann aldrig gå in där, varken på jobbet eller hemma (bortprioriterat)

Kanske inte helt nödvändig... Mejlgrupp istället?!

16. Har du använt kursmaterialet "Rakt på sak"! från Centrum för lättläst

Ja; 13   81%
Nej: 3   19%

Kommentarer:

13 av 16 har använt materialet

3 tycker att det är mycket bra

Använda som uppslagsbok

Läste igenom det en gång, men jag tror jag kommer att använda det vid tillfälle

Ja. Bra med konkreta exempel

17. Skulle du rekommendera dina arbetskamrater att gå nästa kurs

Ja: 16   100%
Nej: 0   0%
Ej svar: 0   0%

16 skulle rekommendera arbetskamrater att gå kursen

Fem föreslår vissa förändringar: se 7, 8, 9, 10, 19

Kommentarer: Färre kursdagar. Några veckors mellanrum

18. Vilka förändringar behöver göras i kursupplägget

Kursdeltagarna hänvisar till sina övriga svar

19. Övriga synpunkter

Vi hade föreläsning 1:a dagen. Den var bra och pedagogisk! Därefter saknade jag fler konkreta exempel med föreläsare inom tex protokollskrivning, webb osv.

Jag tycker att kursupplägget kunde vara lite annorlunda. Mer praktiska exempel på texter, kanske mer grupparbete eller enskilda träffar med handledarna. Nu blev det mycket "ensamarbete" där man sitter och brottas med sin text. Behöver få andras synpunkter och infallsvinklar mer. Tror också det kan vara bra med uppföljningsträffar för att hålla kunskaperna vid liv

Bra med Krister som handledare. Även de andra som lett kursen. Men det känns som att han mera är en av oss vanliga ute på våra kontor i våra kommuner

Mer kurser, oftare, för fler

Det är en bra kurs som får en att "tänka efter" och genom det har jag lärt mig/kommer att lära mig att skriva enklare texter i fortsättningen. Man behöver inte göra det så krångligt

Det har varit svårt att få tid att arbeta med detta på sin arbetstid.

Att skriva enklare är något som väldigt många i den offentliga verksamheten måste bli bättre på. det handlar ytterst om rena mänskliga rättigheter. Om vi ska ha en demokrati värd namnet så är det inte mer än rätt att medborgarna känner sig delaktiga i vårt arbete. Därför tycker jag att alla som skriver mycket i sitt arbete bör få lära sig att skriva enklare

Sammanfattning

- Fler föreläsningar
- Fler övningar
- Fler råd och tips
- Kortare kurstid
- En kursdag mindre
- Fyra/tre/två kursdagar med en veckas mellanrum
- Mer diskussion om lättläst-nivåer och hur de passar kommunens hemsidor
- Mer diskussion om LL-texter på vanliga hemsidor
- Mer diskussion om vilken information som ska vara LL
- Mer praktiska exempel på texter
- Mer grupparbete
- Mer enskilda träffar med handledarna
- Mer respons från kurskamrater
- Mer respons från handledare
- Mer respons från "experter"
- Arbeta mer på distans
- Mindre enskilt arbete
- Mer kurser, oftare, för fler
- Att skriva enklare är något som väldigt många i den offentliga verksamheten måste bli bättre på. det handlar ytterst om rena mänskliga rättigheter. Om vi ska ha en demokrati värd namnet så är det inte mer än rätt att medborgarna känner sig delaktiga i vårt arbete. Därför tycker jag att alla som skriver mycket i sitt arbete bör få lära sig att skriva enklare.

Ursprungligt meddelande

Meddelande till hemmen

Lussefirande

Till föräldrarna: Vi vet av tradition att många elever vill vara uppe och ute hela natten till Lucia. Föräldrar ombeds att göra föräldravandringar i Grästorp i samband med Luciahelgen.

Elever i åk 9 kan besöka sina lärare efter att ha avtalat tid med varje enskild person.

Nattvandringar kommer att anordnas i samband med Luciahelgen.

Föräldrar ombeds att ställa upp och hjälpa till vid vandringarna.

Kontakta Anders Andersson, tfn 123-456 78 90 eller Karin Karlsson, tfn 1234-567 89 som samordnar vandringarna och föräldradeltagande.

Nattvandringen kommer att läggas upp enligt följande: Natten 12-13/12 delas upp i trettimmarspass 21.00 – 06.00, vilket innebär att man är ute 21-24, 24-03, 03-06.

Tisdagen den 12/12 är Resecaféet öppet 23.00 – 06.00. Där bjuds elever i åk 9 på fika.

Innebandyturnering

Innebandyturnering tisdagen den 12/12 med start c:a 16.30 i

Bollhallen för

åk 7-9. Föräldrar och övriga intresserade är välkomna att heja på lagen.

IK Gauthiod har cafeteria öppen. Turneringen är ett drogfritt arrangemang.

9:ans spex

Till traditionen på skolan hör att åk 9 på höstterminens sista dag framför en revy ("spex") för personal och elever i åk 6-9.

Spexet kommer att visas för föräldrar och allmänhet **torsdagen den 12/12** kl 19.00 i Centralskolans aula.

Terminsavslutning torsdagen den 21/12 2006

Tider: 6-9 börjar kl 08.00

F-5 börjar kl 08.50

Undervisningen för elevernas del avbryts vid lunchtid. Ingen skollunch serveras.

Skolskjutsarna går hem: Åk 6-8 kl 10.35

Åk F-5 och åk 9 kl 11.35

Ändrat efter synpunkter från referensgruppen och Centrum för Lättläst:

Meddelande till hemmen

Lussefirande

Många elever vill vara ute hela natten till Lucia. Under Lucianatten dricker många elever alkohol för första gången. Därför är det bra om Ni föräldrar finns till hands för era barn ute på samhället under Lucianatten.

Nattvandringar kommer att anordnas under natten till Lucia.

Natten 12-13 december är vi ute på samhället för att vara med våra barn mellan klockan 21 och 06. Vi är i grupper som vandrar i tre timmar per grupp.

Det innebär att föräldrar och andra vuxna är ute klockan 21-24, klockan 24-03, klockan 03-06.

Du som vill vara med och vandra, ring Anders Andersson, telefon 123-45 67 890 eller Karin Karlsson, telefon 1234-567 89.

Natten till Lucia är Resecaféet nattöppet klockan 23 – 06.

Där bjuder skolan eleverna i årskurs 9 på fika.

Elever i årskurs 9 kan lussa för sina lärare i hemmen efter att ha bestämt tid med lärarna.

Innebandyturnering

Tisdagen den 12 december är det innebandyturnering för elever i årskurserna 7-9.

Turneringen startar klockan 16.30 och är i Åse & Vistehallen.

Turneringen är ett drogfritt arrangemang utan alkohol och droger. Alla är välkomna att heja på lagen.

IK Gauthiod har cafeterian öppen.

9:ans spex

På höstterminens sista dag brukar elever i årskurs 9 framföra en revy ("spex") för personal och elever i årskurserna 6-9.

Spexet kommer att visas för föräldrar och allmänhet torsdagen den 21 december

klockan 19.00 i Centralskolans aula.

Terminsavslutning torsdagen den 21 december 2006

Tider: Årskurserna 6-9 börjar klockan 08.00
                  Årskurserna F-5 börjar klockan 08.50

Undervisningen för eleverna slutar vid lunchtid. Ingen skollunch serveras.

Skolskjutsarna går hem:
Årskurserna 6-8 klockan 10.35
Årskurserna F-5 och årskurs 9 klockan 11.35

Det här är CFL:s version efter deras bearbetning av texten

En undersökning med förslag på hur vi ska göra så att vägar, cykelbanor och övergångsställen i Skara, Ardala, Axvall, Varnhem och Eggby blir bättre och säkrare. Det kallas för en trafiknätsanalys.

- Den ska se till att vi har bra trafiksäkerhet, trygghet, litet buller och bra luft.
- Den ska se till att vi lätt kan komma fram.
- Den ska se till att vi kan ha kvar och få tillbaka värdefulla gator och platser.
- Den ska se till att göra vägar och annat för trafiken vackrare och mer personliga, inte se ut som alla andra vägar.
- Den ska se till att vi gör allt på ett bra och billigt sätt, som är bra för miljön och håller länge.

Det här vill vi med trafiknätsanalysen:

- Vi vill dela in vägar, gator, med mera i olika grupper efter vilken slags väg det är och vilken trafik som finns där.
- Vi vill visa vad olika trafikanter önskar sig när det handlar om att lätt komma fram och om säkerhet på olika slags gator och vägar.
- Vi vill visa var olika människor har olika behov på gator och vägar.
- Vi vill ge förslag på vad man kan göra för att alla ska kunna få vad de behöver.
- Vi vill föreslå att bilar får köra olika fort på olika gator, allt efter hur olika trafikanter vill.
- Vi vill se till att alla som använder vägar och gator kan vara med och bestämma.

Så här vill vi att det ska bli

Trafiknätsanalysen ska göra så att det blir så här:

- Den ska minska trafikolyckor med allvarlig personskada. Särskilt ska riskerna för barn, äldre och handikappade minskas.
- Gatorna i centrum ska göras trivsammare och mer lockande för gång- och cykeltrafikanter.
- Personer med funktionshinder ska kunna korsa gator säkert och bekvämt.

Så här ska vi arbeta med trafiknätsanalysen

Vi ska framför allt undersöka trafiksäkerhet och hur människor kan komma fram. Det är det viktigaste för hur vi ska göra gator och vägar.

Trafiknätsanalysen består av tre delar:

1. Trafiksäkerhet och att komma fram och vad olika trafikanter har för önskemål.
2. Undersökning av hur det är nu, vad som behöver göras och förändras.
3. Förslag till förbättringar:
  - Vi ska dela in vägar och gator i olika grupper för de olika trafikanterna.
  - Vi ska bygga om och bygga nya vägar, övergångsställen och cykelbanor.
  - Vi ska dela in vägar och gator efter hur fort bilar får köra just där.

Textavsnitt från redovisning på lättlästkurs i Vara 2006-11-22

Trafiksäkerhet och trygghet

Ett exempel på där texten bytts ut mot annan, tydligare text med ungefär samma budskap.

Risken att dödas eller skadas allvarligt i trafiken bör fortlöpande minskas mot noll. De som går eller cyklar bör inte hindras eller störas så att deras livskvalitet begränsas i avsevärd grad. Särskilt gäller att barn, äldre och funktionshindrade bör kunna förflytta sig tryggt och säkert mellan bostad och sina vanliga målpunkter.

”Vi rör oss alla ute i trafiken. Vi cyklar och vi går. Vi tar bilen eller bussen till arbetet, dagis, affären eller när vi ska hälsa på släkt och vänner. Trafiken är en del av vardagen och vi måste kunna vistas där utan att behöva riskera liv och hälsa”.

Ulrica Messing, före detta minister för trafikfrågor i Sverige.

(Originaltext från trafiknätsanalysen)

Exempel på detaljtåtgärder som minskar riskerna för att personskador skall inträffa:

- Minska risken för singelolyckor för gående och cyklister genom att begränsa trafikytornas lutning, välja lämpliga ytmaterial samt införa effektiva rutiner för halkbekämpning och underhåll.

(Omarbetad version efter hjälp av referensgruppen)

Det här kan vi göra för att människor inte ska bli skadade:

- Minska risken för singelolyckor för gående och cyklister. Bygg vägar av hög kvalitet och håll vägarna snö-och isfria vintertid.

Trafiknätsanalys (originaltext)

Planeringsstegets syfte är att identifiera de delar av blandtrafiknätet där de olika trafikslagen har motstridiga anspråk på framkomlighet och trafiksäkerhet samt därefter söka nätåtgärder som minskar eller eliminerar dessa konflikter.

Trafiknätsanalys (omarbetad version)

I en trafiknätsanalys tittar vi på hur vi kan göra gator, cykelbanor och övergångsställen säkrare för att undvika trafikolyckor.

Trafiknätsanalys (CFL:s version)

En undersökning med förslag på hur vi ska göra så att vägar, cykelbanor och övergångsställen blir bättre och säkrare.

Det kallas för en trafiknätsanalys.

Inte så lätt att skriva enkelt och begripligt

Rapport från en utbildning för personal inom
offentlig sektor som arbetar
för bättre samhällsinformation

Kerstin Guth, informationsavdelningen Mark 2006-11-08
Efter varje utbildningsträff kommer Magnus hem i eld och lågor!
Det sprider kraft, styrka, positivitet! Kursen är värd vartenda
öre! Det finns ett beslut i kommunen om mer lättlästa texter
– både regelrätt LL och "enkla" texter. Tidsmässigt hinner man
inte skriva om texter. Än så länge är protokollsidan inte med.
Det behövs mer tänkande – fundera på hur använda kunskaperna.

Gillis Hellberg, kommunledning Skara 2006-11-15
- Det är oerhört viktigt att skriva enkelt och begripligt! Och att
själv begripa det man skriver! Det är svårt att få genomslag
med detta synsätt överallt i kommunen. Det finns gamla fördo-
mar. Var och en har sin egen stil. Man skall heller inte förringa
att vår uppdragsgivare,
det vill säga, politiken kan - rätt eller fel - ha krav på formuleringar. Också
kommunallagen som sådan kan ställa krav på formuleringar i
vissa fall. Sådant
måste beaktas av skribenterna.

Claes Junggren, kommunledning Karlsborg, 2006-11-21
Det finns två vinster med att skriva enklare:
· att lära sig först det svåra/byråkratiska språket – att veta
vad det är man skriver
· att förstå det lätta – att skriva det lätta
Många borde gå kursen. Det gäller att förstå en text. Genom att
skriva begripligt sparar man mycket pengar. Man måste lära sig
att vara tydlig.
(Författare Eda Ekendahl)

skaraborgs
kommunalförbund

FoU-samordnare
bengt.ericsson@skaraborg.se
ulrika.hernant@skaraborg.se
Tel 0500-497200

Post Box 54, 541 22 Skövde
Besök Kaplansgatan 16

